

szám. SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik: hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. december 4

Vasárnap

XXIII évfolyam. 97. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb a petitorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitlér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyitlerek díja előre fizetendő.

Amit az ellenzék tud.

Az ellenzéki szemfülesek mindent tudnak, azt is ami lesz, azt is, ami nem lesz. Mi nem tudunk semmit, nem is vagyunk kíváncsiak olyan egetverő jóslatokra, hogy a képviselőház megnyitásával hogyan választják meg a huszonegyes bizottságot, a kormány hogyan kap indemnityt, s ha megkapta mihez fog azután. Ezt mindent rendjén során meg fogjuk tudni. Ami ma érdekel bennünket, az Tisza Istvánnak föltétlen törvénytisztelete, melyet az ellenzéki kombinációk is akaratanul elismernek. Tehát ők is tudják, hogy Tisza ki akarja küldetni a házszabályrevíziós bizottságot, e szerint ők is csak nyilvános használatra szánták a hazugságot, hogy a Dániel-féle házszabálynál megáll Tisza. Ők is sejtik, hogy a kormány indemnityt, tehát törvényes fölhatalmazás alapján akar csak kormányozni, s Dániel-féle határozat csak arra való, hogy az ügyeket abba a törvényes és házszabályszerű mederbe terelje vissza, melyből az obstrukció kizökkentette.

A kormány tehát új házszabályokat akar, a technikai obstrukció kizárására, azonban teljes szólásszabadsággal, sőt obstrukciós lehetőséggel, aztán ki akarja kerülni az ex-lex állapotokat, s ha ez megvan, a Dániel-féle határozat megtette kötelességét és mehet Utána rend, alkotmányosság szabadság és törvényesség lesz, de nem lesz technikai obstrukció. Ezzel próbáljon az ellenzék Tisza ellen agitálni, ha szereti az igazságot. De nem fog ezzel agitálni, mert itt nem igazságról van szó, mondaná bollogult Pöchy Tamás, hanem önzésről.

Tisza István gróf miniszterelnök Győrben. Tisza István gróf miniszterelnök december 1-én reggel számos szabadelvű képviselő kíséretében Győrbe utazott.

Utközben a komáromi pályaudvaron a komáromi szabadelvűpárt nagy lelkesedéssel üdvözölte a miniszterelnököt.

Győrött óriási sokaság várta a vendégeket, a kik 10 óra után érkeztek és hosszú kocsisorban vonultak be a városba.

A vasutnál a klerikálisok által felbujtogatott elemek zajos ellentüntetést inszenizáltak, azon igyekezve, hogy a liberálisok ovációt fútytyel és pereatkiáltásokkal tulharsogják. Egy suhanc követ dobta a kocsi ablakát is, mielőtt a miniszterelnök helyet foglalt volna abban.

Mintegy kétszáz suhanc a kocsi után szaladva, kísérté a bevonulást a Lloyd épületig, ahol a szabadelvű pártyülést tartották. A zavargók a kocsi és a Lloyd épület több ablakát bedobálták. A rendőrség nem volt elkészülve a tüntetésre, miután arra nem is számíthatott. Annál kevésbbé, mert a győri

függetlenségi párt elnöksége a Győri Hirlapban kijelentette, hogy minden a közrend megbontására, a jó ízlés megsértésére irányuló demonstrációt elítél és a gyülekezési jog és a szabad véleménynyilvánítás korlátozását merényletnek jelentette ki.

Azt is kijelentette előlegesen a függetlenségi-párt, hogy a fogadtatástól távol tartja magát. Ezért rendőrök alig voltak a Lloyd mellékén.

Mikor Tisza István gróf megjelent a Vigadónak zsufolásig megtelt nagytermében, a jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták, a karzatokon levő nők pedig virágzáport zudítottak feléje.

Raber, a szabadelvűpárt elnöke által mondott üdvözlőbeszéd alatt a csészelők kívülről újból ködöbálást inscenált s miután a rendőrség képtelen volt erre: egészen a helyőrség segítségére volt utalva a rendfentartás dolgában. A katonaság rövidesen vissza szorította a garázdálkodókat, mire ezek minden irányban szétfutottak.

Magában a gyűlésteremben sem sokat törődtek a külső demonstrációval.

Tisza miniszterelnök a jelenlevők éljenzése és tapsai között mondta el nagyszabású beszédét, a melyben vázolta azon magasztos, nemes reményeket, a melyeket minden igaz magyar táplál magában a szabad, alkotmányos aera alatt s a melyek a nemzeti ébredésben kell, hogy összekössék a haza fiait.

Érzéstől áthatott beszédében vázolta a magyar parlament fénykorát és süllyedését, beszélt arról az odíózus megvesztegetési affőrrol, a mely oly sajnálatosan, az egész nemzetre a bomlásnak temetőszagát terjesztette. Aztán a legközlelebbi képviselőházi eseményekkel foglalkozott, a melyek az új házszabályt oly kétségtelenül szükségessé tették.

Beszédét az ország összes polgáraihoz intézett azon felhívással zárta be, hogy a kormányt kötelességtudó munkájában, mely az országnak és a szabadelvűségnek fentartását biztosítja — támogassa.

A miniszterelnök beszédét folyton megújuló lelkes éljenzéssel fogadták.

Azután diszebedt volt, a melyre menet: ismét kisebb tüntetés fordult elő; a katonaság azonban tüstént szétírsztotta a rakoncátlankodókat.

Ebédnél Tisza gróf ismét lelkes óvációk tárgya volt.

Este a miniszterelnök kíséretével visszautazott Budapestre.

Külföldi lapok Magyarországról. A londoni „Standard” a magyar politikai helyzetről szóló vezércikkében konstatálja, hogy Tisza nem tagadja az alkotmányos forma megsértését, védkézése a „Salus seipublicae suprema lex” absziómába foglalható össze. A kérdés úgy áll, hogy egy faktiozus kisebbség lehetlenné tegye-e a pártkormányzatot: igen vagy nem? Tisza Wellington herceggel mondhatná: a király kormányzatát folytatni kell. Magyarország kormányzását paralysis fenyegette, az egész Monarchia biztonsága veszélyben forgott. Tisza azt állítja, hogy csak angol példát követ. Mi is kénytelenek voltunk erős kézzel letörni az obstrukciót, tulságos tekintet nélkül formákra és praecedensekre, melyek az obstrukció által oly kiméletlenül megsértettek.

A londoni „Daily Graphic” nem akarja kritizálni Tisza gróf „államesiny”-ját, csak konstatálja, hogy a klotüre és a guillotine az angol parlamenti éleiben megszokott alapvonásokká váltak, s bár senki sem szereti, meg kell adni, hogy szükséges ellenmérget képeznek az obstrukció mérge ellen, mely ha magára hagyják, eselleg az egész parlamenti gőpzetet összetöri. A lap kimutatja, hogy az obstruk-

ció végeredményében az absolutizmus malmára hajtja a vizet. Tisza ugymond, azért joggal mondhatja, hogy midőn a britt parlament példáját követi, nem a többség zsarnoksága, hanem a parlamenti kormányzat érdekében cselekszik.

A párisi „Temps” legutóbb is vezércikket szentelt a magyar ügyeknek, a melyben azt mondja, hogy Tisza páratlan mesteri kézzel vetett véget az obstrukciónak és hangsulyozza, hogy Tisza ellenségeinek nagybecsülését is bírja. A lap jó tájékozottsággal bírálhatja a legkülönbözőbb pártárgyalatokból összealakult ellenzéki egyesülést és aztán következőképen ír: „A férfiaság tetszik férfias népnek. Ez nem szereti a fikciókat. Ez a nép azt a kérdést veti fel, hogy vajjon a merénylet a parlamenti jog ellen és következképpen Magyarország szabadsága ellen nem-e csupán az ellenzék kötekedése a végett, hogy az obstrukció fogantyújával tultegye magát a kormányon és a többségen? A nép továbbá azt fogja kérdezni, hogy pl. az a forradalom, a melylyel 1882-ben Angolországban behozták a kloture rét és helyreállították a szólás szabadságát, nem volt-e üdvös és jótékony?”

A kormány üdvözlése. A kormányhoz egyre érkeznek az üdvözlő sürgönyök, feliratok a vidékről. Legujabban Székelyudvarhelyről, Nagyszőlősről, Nagytapolcsányról, Nagysurányról, Hatvanból, Ujverbászról, Cseneréről, Zalatnáról, Komáromból, Temesvárról, Győrről, Szabadszállásról, Temesujfaluból, Jászénovából, Oppovától, Gizellafalváról, Sziklás, Lukaréről, Medvesről, Makovecéről, Gormán, Érsekújvárról, Szekesfehervárról, Sásdról, Szegedről, Szatmárról, Fehértemplomról, Pozsonyból, Zólyomból, Kissenőrről stb.

Az ellenzék zavarban.

Mintba annak a lelkesült beszédnek az átka alatt állt volna az ellenzék, melyet a miniszterelnök a fővárosi belvárosi polgári körben tartott, oly bágyadt unalmas volt az ellenzék tiltakozó gyűlése, melyet ugyanazon helyen tartottak meg, hol egy héttel előbb ujongva helyeselték vezérük beszédét a szabadelvűek. Ha később egy zugó tömeg folytonos bögés mellett próbálta elvégezni azt a reája rótt munkát, hogy nagy kiabálással palástolja, hogy hiányzik nála az igazi tűz, az igazi részvétel vezetőinek üzelmeiben, ugy az senkit sem fog elámitani a valódi tényállás tárgyában, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az egy hét előtti népgyűléshez elég volt 60 önkéntes rendező, most pedig 600 rendőrt kellett adni az ellenzéknek, hogy háborítatlanul áldozhasson szabad véleménykítőréseinek. És honnan is vette volna az ellenzék a lendületet, mikor az országban uralkodó hangulatról a sok nyilatkozat után lehetetlen tisztában nem lennie. A beszédekből, melyeket hallania kellett, bizonynyal nem. Meggyőző módon bizonyította be Kossuth Ferenc, hogy mily nagyon ellene beszél az igazság, és Apponyi gróf a legkomikusabb rabulisztikával adta elő a bizonyítékokat önmaga és nézetei ellen.

Kossuth Ferenc kiemelte, hogy az utolsó negyedfél évszázad alatt a magyar alkotmány ellen csak idegen zsoldosok követtek el merényleteket, hogy most magyar kezek ütöttek el alkotmány legerősebb bástyáját. Valóban igaza van. Most egyesültek először magyar kezek, vagy jobban mondva, magyar nagyszájúak a nemzeti élet legerősebb védővára, a parlamentarizmus és a parlament ellen. És midőn azt mondja, hogy ha ezt a rést nem lehet

betömni, a legveszedelmesebb precedensek egyike keletkezik, melyre az erőszak bármikor és bármely célra hivatkozhatik, — ismét rendkívül igaza van, de annyiban, hogy a többség Tisza vezetése alatt már megkezdte e rés beörösését, megkezdte az ellenzék visszaszorítani az öt egyedül megillető térre, nehogy jövőre egy erőszak a neki tetsző célra egy kisebbséget állítson fel magának, — ami mindig könnyebb, mint egy többséget megnyerni, — hogy Magyarország alkotmányát sarkaitól kienelje.

Hasonló módon sikerült Apponyi grófnak is állításainak bizonyítása. Midőn azt mondja, hogy a jog csak a folytonosságban él, hogy e folytonosságnak bármely ponton való megszakiítása megszakítja a nemzet jogéletét, akkor neki a legerősebben elősegíteni kellene a többség eljárását, mert ez a többség végre megtalálta a bátorságot, hogy egész erejét betegye azért, hogy ismét teljes érvényben helyreállhasson a parlamenti jogfolytonosság, melyet az egyesült ellenzék megzavart. És igazán komikus volt mikor a tömegből, melynek az összes jelenvoltak egységes meggyőződését kellett volna képviselni, mikor Apponyi felkiáltott, ki legyen a bíró ezért a jogsértésért, egyre ismétlődött e kiáltás: a nemzet, a nemzet! És éppen ez ellen kellett küzdenie Apponyinak. A nemzetről, ahogy azt ma gondolják maguknak, mitsem akar tudni, mert nézete szerint a mostani többség, vagy a jövő, mely a mostani választási törvény szerint vonul be a Házba, nem fejezi ki a nemzet akaratát. Ő előbb választási reformot akar és csak reformált többség lehetne bíró a mostani parlamenti többség eljárása fölött. Ez igazán esodálatos! Ha a mostani többséget, mely a választási reformot elhatározta, nyugodtan nyilatkozni engedik, akkor ez nem lenne más, mint hogy ez a többség maga nevezze ki a saját bírót és ez már még em a teljes igazság tartalma. Ha pedig azt ennek a többségnek meg nem engedik, akkor az obstrukciót a választási reform ellen is folytatják s akkor Apponyi éppazt nem éri el, amit akar. Ez hát a kivétel út? A nemzetnek előbb magának kell nyilatkoztatni a választási reform szükségét s azt csak a mostani többség által teheti. A választási reformot tehát nem lehet most csak az ellenzék önkényességének javára megoldani, aktuálitása csak a jövő választásokra van. — Az ellenzék tehát mitsem bizonyított, mint hogy maga mellett mitsem képes bizonyítani, hogy a legnagyobb zavarban van, hogy hol lenne törvény, hol lenne bíró, mely őt el nem itálna.

A Rudolf-kórház közgyűlése.

A kézdívásárhelyi és vidéki Rudolf-kórházat fenntartó egyesület múlt vasárnap november 27-én rendkívüli népes közgyűlést tartott, Báró Szentkereszty Béla országgyűlési képviselő magas mivelttségű neje sz. Florescu Marie-urhölgy lelkes és ügyes vezetője alatt, aki Budapestről csupán ezen célból jött le Kézdívásárhelyre.

Az egyesületet fenntartó egyesület alapító tagjai is eddig ily nagy mértékben soha nem tapasztalt érdeklődésének fényes jele, hogy 64-en vettek részt a közgyűlésen; ennek oka meg különösen abban keresendő, hogy e közgyűlés teendői között ott szerepelt a kórházi orvosoknak 6 évre való újra választása, mely napokon át izgatottságban tartotta az érdekelteket.

A közgyűlés 2 órakor vette kezdetét Báró Szentkereszty Béla szép elnöki megnyitójával, melyet a közgyűlés nemcsak mély figyelemmel hallgatott meg, de többször megéljenzte s szóról-szóra jegyzőkönyvbe írni határozott s egyben a lelkes Báró-nak az intézet ügyei iránt tanúsított önzetlen áldozatkészségéért hálás köszönettel adózott.

Az igazgatóság 1903-ik évi működéséről szóló jelentést terjesztette elő ezután az intézet ügyvezetője: Dobay János városi főjegyző, melyben határozottan ismertette a kórház beléletét, anyagi ügyeit. A közgyűlés elismeréssel vette tudomásul a terjedelmes jelentést s az igazgatóságnak, valamint Dobay János ügyvezetőnek munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Dr. Szini Gyula a kórház igazgatófőorvosa állott föl ezután, hogy megtegye szokásos orvosi előterjesztését a kórház 1903-ik évről.

Utána Hamar Zoltán pénztáros 1903-ik évi zárszámadása, majd a számadásvizsgáló-bizottság jelentése s az 1905-ik évi költségvetés kerültek napirendre, melyeket a közgyűlés nemcsak egyszerűen tudomásul vett, hanem a lefolyt évben is tanúsított lelkiismeretes működésükért meleg elismerését tolmaécsolta. Dr. Szini Gyula igazgatófőorvosnak a kórház tapasztalt vezetéséért, Dr. Szentpétery Balint és Dr. Dávid János osztályorvosoknak a betegek gyógykezeléséért, Hamar Zoltánnak a pénztár lelkiismeretes kezeléséért s a számadásvizsgáló bizottságnak ezen teendője buzgó teljesítéséért.

Az újra dolgozott alapszabályokat egyhangulag elfogadta a közgyűlés s utána az 1905—1910. évekre

a tisztújítást ejtette meg. Egyhangulag, közfelkiáltással választotta meg a közgyűlés elnöké; Báró Szentkereszty Stephanie és Báró Szentkereszty Béla urhölgyeket, alelnökké: Dr. Török Andor polgármestert, igazgató-főorvossá Dr. Szini Gyulát, ügyvezetővé Dobay Jánost, jegyzővé Vajna Károlyt, pénztárossá Hamar Zoltánt s végül az igazgatóság 15 tagját. A két osztályorvosi állásra titkos szavazást rendelt el az elnök, mivel három pályázó volt. A szavazatszedő bizottság tagjai Báró Szentkereszty Béla elnöklete alatt, Nagy Károly és Vajna Károly lettek. A szavazás után elnök jelentette, hogy szavazatot adtak be 62-en, melyből Dr. Tóth József 50, Dr. Dávid János 40 és Dr. Szentpétery Balint 37 szavazatot kapott s így a két előbbi lett az 1905—1910. évekre a két osztályorvos. A közgyűlés az eredményt tudomásul vette s elnök Bároné Dr. Dávid Jánost és Dr. Tóth Józsefet megválasztott osztályorvosoknak jelentette ki. A közgyűlés többsége tehát Dr. Szentpétery Balintot, ki egy évtizednél hosszabb időn át nagy szorgalommal jeles szak képzettséggel s kivált operációknál kitűnő sikerrel végezte az osztályorvosi teendőket, ezáltal mellőzte, s a mennyiben ez szabályszerű szavazás eredményeül következett be, ez idő szerint bele kell nyugodni, annál is inkább, mert a helyébe választott új orvos ellen sem emelhető semmi kifogás. Azok nevében és felkérése folytán azonban, akik ezúttal is Dr. Szentpétery Balintot adták szavazataikat kifejezést kell adnunk annak, hogy őszintén sajnálják s a kórházra nézve nagymértékben hátrányosnak tartják, hogy a közgyűlés többsége nem méltatta kellőképpen azt a munkát, melyet Dr. Szentpétery Balint a kórház érdekében évek hosszú során keresztül a fejlődés korszakában, esekélydíjazás mellett is nagy lelkesedéssel és pontossággal tanúsított a kórház felvirágoztatása érdekében. Érezte ezt a közgyűlés is, midőn Dobay János ügyvezető indítványára Dr. Szentpétery Balintot tiszteletbeli orvossá választotta s egyszersmind utasította az igazgatóságot, hogy Dr. Szentpétery Balint érdemei elismerésének valamely alakban való nyilvánítása kérdésével foglalkozzék s eziránt tegyen a közgyűlésnek előterjesztést. Vajha sikerülne az ügyet a méltányosság és igazság s a kórház jövője érdekében kedvező megoldáshoz vezetni.

Emberbarát.

TÁRCA.

Rozmaring.

*Kicsi falu mellett vitt el a vonat;
Láttam rozmaringos kis ablakokat,
Lányt, kinek dereka, mint a rózsza ring,
Lenge, mint a nádszál, mint a rozmaring*

*Délceg legényt láttam; az utcán haladt
S megállott a kicsiny ablakok alatt.
Meg se kopogtatta, egy hangot se szólt:
Rozmaringos ablak máris nyitva volt.*

*Nem igen esett sok szó az ajkamon,
Csak úgy néztek egymást nagy hallgatagon...
— Mögöttük száguldván egy világ kering —
Az ő álmuk: Két szem s egy szál rozmaring...*

Balla Miklós.

A rozmaringról.

Irt: Verner László.

Nincs a magyar népek kedvesebb virága ennél. A leányok rozmaringgal mennek a templomba. Öreg asszony könyörgésre, menyasszony esküvőre nem megy rozmaring nélkül. Hanusz István érdekes etnografiai szokásokat ír a Virágokról való könyvében: A Jászságban piros almába tűzve a menyasszony maga adja a rozmaringot a hívogató vőlegény kezébe. Hogy ez legyen a lakodalomba teregető. Pest-megyében ha a rozmaringot kiteszik az ablakba, az annak a jele, hogy ott eladó leány van. A Mátra

mentén a rozmaring csak leányzót illet meg, mert az a szüzesség jelképe.

Somogyban nem régiben minden lakodalomban tizenkét bokor rozmaringot állítottak, hogy minden meghívott vendég egy szálát vigyen haza a lakodalom emlékeül. A Csallóközben nemcsak a vőfélyek kezében van rozmaring, hanem piros vagy kék szalaggal ékesítve minden vendég kap belőle. Az erdélyi magyarságnak nem oly kedvelt virága, mint a magyarországi magyar népnek.

Azt mondják, hogy a rozmaringot az avarok legyőzése után honosították meg Magyarországon. De ez nem egészen bizonyos. Mer azt is állítják, hogy a Spanyolországig elkelandozott magyar vitézek hozták onnan magukkal. Sőt azt is állítják, hogy II. András kereszties seregének tetszett meg ez a virág annyira a szent földön, hogy nélküle nem akartak haza jönni. Mondják végül az, hogy Nagy Lajos hozta Olaszországból. Ez a legvalószínűbb. Kevésbé lehet annak az állításnak hinni, hogy a törökök ültettek volna nálunk legelőbb rozmaringot.

Torda-Aranyos vármegyében azt mesélik, Szent László süvegéről (mikor a Tordai hasadékon átugratott) leesett a rozmaringszál és a sziklában gyökeret vert.

Mennyi sok szép nóta van a rozmaringról. Ime néhány mutatóba:

Fölzántattam kertem alatt a mesgyét,
Bekeritem rózsafával a szélét,
Közepébe rozmaringot helyezek,
Mellője meg nefelegtset ültetek.
Szagos a rozmaring
Lehajlik az ága,
Gyere kis angyalom
Üljünk árnyékába.
Nem megyek, nem megyek
Rozmaring árnyékba,

Összetörök ruhám,
Szoknyám kerek alja.

Más, kissé szomorubb nóta a rozmaringról ez:

Megüzentem az édes anyámnak,
Rozmaringot kössön a lányának,
Két szélére két szép rozmaringot,
Közepébe bokros bubánatot.
Bezárhatod rácsos kis kapudat,
Nem taposom többé udvarodat,
Vethetsz bele rozmaringot, rózsát,
Nem szedem le többé gyenge ágát.

Csintalan kis nótaeska ez is:

Fölzántottam kukorica földemet,
Veték bele rozmaringot eleget,
Rozmaringot leszedik a szagjáért,
Ezt a kis lányt elviszik a jussáért.

Ez még csintalanabb:

Rozmaringos a kötőm,
Van már nekem szeretőm.
Rozmaringos a szoknyám,
Hogy a babám nézzen rám.

Szép érzelmes nóta, apáink talán a kótáját istudják:

Rozmaringnak olyan a szokása,
Télen-nyáron zöldelik az ága,
Leszakasztják, kóróvá változik.
Az én szívem hozzád kívánczik.

A rozmaringot nemcsak a nép énekei dalaiban. Költőink közül Czuczor, Bajza, Tompa, Arany, Tóth Kálmán szép költeményeket írtak róla. Arany a „Méh zománca” című versében a méhecske a rozmaring bokrán puszta el.

Ennek a növénynek hazája Spanyolország. Kasztiliában egész erdőség van belőle. De el van terjedve sokfelé. Egy magyar zarándok a szentföldön is dus tenyészetben látta.

Katalin-estély.

A „Kézdivásárhelyi Kereskedő Ifjak Társulata” által előző szombaton rendezett Katalin-estély, mint már írtuk, olyan pompásan sikerült, oly fényes közönséget vonzott, milyenhez hasonló régen nem volt városunkban. Látszik, hogy az estély rendezése oly nagy intelligenciájú rendező kezében volt összpontosítva, mint Jánosy Dezső ur, kit az Isten — úgy tetszik — jókedvében, humoros estélyrendezőnek teremtett. De szóljon helyettünk tovább az a tudósítás, melyet egyik jeles munkatársunk állított össze az ifjuságnak örök büszkeségére váló estélyről.

Szöke Pista csinos nyitánya után kellemes humorral olvasott fel városunk kedvelt felolvasója Kovács Bernárdin főgíma. tanár. Ezt követte mindenben iziész cimbalom szólója Zakariás Annuska kisasszonynak.

A jegyesek című 1. felv. vígjáték, mely valószínű meglepetés számba ment, miután a publikum ezt nem is remélte, hálá legyen Szabó Margit k. a. és Dávid Jenő urnak azért az odaadó játékkért, a melylyel a közönséget mindenben lekötötték. Mindkettőjüknek a csinos alakítását, a könnyed játékért az elismerés legnagyobb jutalmával adózunk.

Az est fény pontját képezte pedig az a magas színvonalon álló művészi hagedűjáték, a melyben Nagy Dénes főgíma. tanár ur részesített méltó zongora kísérel mellett. Művészi játékát Benkő Irén k. a. kísérte oly csinos és diszkrét művészi játékkal, a mely a nézőtér közönségének lehető legnagyobb és szűnni nem akaró tapsviharárt vívta ki. Kedves egyénisége még vonzóbbá tette e számot úgy, hogy művész pártnerével együtt újból nyílt színpad kellett lépniök és újlag felújuló tapsvihar jutalmazta művészi játékukat, mely után többször a lámpák elé hívtak. Csinos szavalatáért fogadják elismerésünket Sebők Rózika k. a., ki lágy enyélő hangján csinosan igyekezett visszaadni a költő forró érzéseit.

A befejezés pedig méltó vetélytársa volt a többi pontnak, a kis kofák édes csinosága, kedves megjelenése, és szolid kockiassága ennyira kedvessé tette a pajkos jelenetet és az ezt követő élőképet, hogy a hálás és a szépért rajongó publikum több ízben kérte őket a lámpák világa és a görögűz fénnyel. — Szóval iziész, művészi alkalas volt, melyért elsősorban a legnagyobb elismerés Czecz Mártonné ó nagyságát illeti, ki fáradhatatlan odaadással munkált azon, hogy a közönságnak szép teremtsékből eddig nem produkált szépet mutasson be, fogadja ezért a nagy fáradságért méltó és örök hálára kötelező köszönetünket. Egyben fogadják a kedves kis kofák is mély hálánkat közreműködésükért, a melylyel az estély fényét oly szépen emelték.

NAPI HIREK.

— **Előléptetés.** Az igazságügyi m. kir. miniszter kézdivásárhelyi Szász Istvánt a szilágyecsebi kir. járásbíróság jeles tehetségű aljegyzőjét jelenlegi állomáshelyén jegyzővé nevezte ki. A megérdemelt előléptetéshez őszintén gratulálunk.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszter kézdivásárhelyi Csizsár András népsík. tanítót kinevezte Gömörkishont vármegyében a jénei anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter kézdivásárhelyi Szóts Mózes, m. kir. honvéd hadnagyot kinevezte a tordai m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű kir. adótisztá.

— **Kirendelés.** Az igazságügyi m. kir. miniszter kézdivásárhelyi Benkő Ernő, a nagyváradi kir. ügyészséghez beosztott bírósági aljegyzőt a nagyváradi kir. ügyészség kerületébe kirendelte ügyéségi megbízottul.

— **Munka a népnek.** A földmívelésügyi miniszter Háromszékvármegyének a végből, hogy a szükségét szenvedő népnek foglalkozást adhasson, a brassóvármegyei zajzon bodzavámi törvényhatósági közút folytatását képező s Háromszékvármegye határától a Bodzavámig terjedő, mintegy 3-6 kilométernyi hosszú utszakasz építési munkáira 20000 korona állami segélyt engedélyezett. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ennek alapján elrendelte a sepsiszentgyörgyi m. kir. államépítészeti hivatalnak, hogy helyszíni feltételek alapján a tervezetet és a költségvetést készítse el s az utunkak foganatba vétele iránt intézkedjék. Egy nagy vidéknek sze-

gény lakosságát kötelezte hálára első sorban gróf Haller János, Háromszékvármegye fispánja, a midőn a közforgalmi tekintetben is jelentékeny utópitések foganatba vételét kieszközölte. Annál inkább jótékony ennek az építésnek megvalósítása, mert az abszolút értéken felül, a melyet a közforgalom előmozdítása képvisel, egy oly szegény határszéli vidék lakossága juthat ezzel tisztességes keresethez, a mely lakosság éppen jelenleg, a midőn tudvalevőleg a nyári fagy megsemmisítette legfőbb terményét, a kukoricát, igazán rá van szorulva, hogy keze munkája árán otthon találja meg családjá fenntartására a napi szerény keresetét. Az embermentést hangoztató hamis szofizmákkal szemben hadd beszéljen a tett. A munka nemest és kedvessé teszi a rögöt.

— **Mária-ájtatosságok a r. k. templomban.**

A Boldogságos Szűz Mária „Szeptimelen fogantatásáról” szóló hitcikkely kihirdetésének 50 éves jubileuma alkalmából f. évi dec. hó 5, 6, 7, és 8-ik napján a kantai templomban este 5 órakor ájtatosság lesz; ez alkalommal egyházi beszédet mondanak: Hétfőn: Stadler Albin; Kedden: Révész Cyrill; Szerdán: Kovács Bernárdin; Csütörtökön: Koch Sándor áldozó papok.

— **Kitüntetések.** A király Dr. Szamosi János és Dr. Fabinyi Rudolf, kolozsvári kir. tudomány egyetemi tanároknak a tudomány és felső oktatás terén szerzett érdemeik elismeréséül a m. kir. udvari tanácsosi címet, — Jung Cseke Lajos székelyudvarhelyi apátplebános, főesperesnek a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül a III. ad osztályú vaskoronarendet adományozta.

— **Egy szerény ünnepély.** Kis körben, de meghatározó érzések közt nemcsak emberbarátok szerető áldozatkészsége és figyelme mellett nyílt meg december 1-én Kézdivásárhelyen egy humánus intézmény: a m. kir. áll. iskolák napközi otthona, az iskola munkatermében; egyelőre 25 szegény, jó tanuló fiú és leány részére, kik dec.—március hónapokban az iskolában meleg otthon s a nemcsak szívek adományából egyszerű, de izletes és jó ebédet kápnak. A megnyitáson megjelentek az isk. gondnoksága részéről Dr. Török Andor polgármester és Dr. Dávid János városi és iskolai orvos, a közönség sorából Szabó Gyula ny. adótárnok és leányai, Zajzon S. polg. isk. tanár jelentek meg s továbbá az iskola tanítótörsülete is teljes számban vett részt. Az ünnepélyt M. Székely János igazgató, az eszme megpendítője nyitotta meg, köszönetet mondva az otthonra adakozó jó embereknek. Majd egy VI. o. fiú monddott megható imát. Mi pedig a humanizmus nevében dícsőitjuk az alkotókat! Isten áldja meg őket!

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** november 26-án Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklése alatt teljes ülést tartott. Az első bejelentette, hogy a kereskedelmi szerződésnek Olaszországgal kedvezőtlen történet megkötéséért a kamara üdvözölte a miniszterelnököket és a kereskedelemügyi minisztert. Tudomásul vette a teljes ülést, hogy a kereskedelemügyi miniszter Tóthfalusi Károly megyesfalvi asztalosnak különböző szerszámok és tanonc képzésére 3 éven át évi 600 korona segélyt adományozott, továbbá, hogy Szászrégenben a jövő év folyamán cipész ipari tanfolyamot rendeztet. A tárgysorozat rónén hozzájárult a szegedi társkamara indítványához hogy az országban egységes vásárrendtartási szabályrendeletek alkottassanak. Tudomásul vette, hogy az 1905. évi honvédségi lábbelikből a székely kisiparosok 5500 pár készítésére nyertek megbízást. Jelentést tett az elnökség az évben Marosvásárhelyt rendezett kerületi iparos segéd, tanonc munkakiállításról. A kiállításon 332-en vettek részt 202 segéd és 130 tanonc. Ezek közül 164-en részesültek pénzjutalomban, a kamara összesen 1880 korona arany és ezüst jutalmakat ítél, meg a kiállítás 3339 korona 12 fillérre rugott, miből 200 koronát a kereskedelemügyi miniszter fedez. A székely tanoncok elhelyezésére vonatkozólag kimondotta a kamara, hogy jövő évtől kezdve székelyfiuk zömét az erdélyrészi városokban fogja elhelyezni. A Királyhágón innen csak olyan mesterségekre küldi a fiukat, a melyek a székelyföldön nincsenek kellően meghonosulva s közgazdasági viszonyokból fejlesztésük szükséges. A kamara jövő évi költségvetése 22610 korona bevétellel és 22420 korona kiadással megállapított. Ipariskolák segélyezésére és ösztöndíjakra 3000 koronát irarozott elő. A kassai társkamara javaslatával szemben kimondotta a teljes-ülés, hogy fogyasztási szövetke-

zetektől a dohány- és sóárusítási engedély egyáltalán elvonandó. Mert a fogyasztási szövetkezetek arra alakultak, hogy tulajdonuk olesóbban áruljanak, az egyedárusítási cikkeket pedig olesóbban nem adhatják. Abban pedig, hogy más tagoknak ne árulhassák o cikkeket ellen őrizni nem lehet. Hozzájárult továbbá a szegedi társkamara azon javaslatához, hogy az ipari munkás közvetítés a munkás szakegyleteknek eltiltassók. Pártolta Hary Árpád kereskedő és Szláma Ottó tisztviselő tordai lakosoknak egy kereskedői nyugdíj intézet létesítésére kidolgozott tervezetét. Némi módosítással jóváhagyásra ajánlotta a báróthi ipartestület alapszabályait. Bartók István székelyudvarhelyi lakatos, Demeter József és neje sepsiszentgyörgyi szövő, Zuliáni Péter málnási téglá és eserőgyáros, Turócy Béla báróthi géplakatos, Németh Árpád kovásznai asztalos Lőrinczi József marosvásárhelyi kövykötő és Várbeli Lajosné marosvásárhelyi varrónőnek munkagépke adományozása iránt benyújtott törvénycikkelt fölterjesztik a kereskedelemügyi miniszterhez. A kamara örömmel vett végül tudomást, a szegedi Székely Társaságnak a székely ásványvizek torjesztésében elért sikereiről. Jelenleg nevezett társaság agitálása révén Szegeden már 8 kereskedésben árulják olesó pénzért a kitűnő székelyborvizeket. A kamara a szegedi Székely Társaságot ez alkalomból melegen üdvözli s a székely érdekek sikeres támogatásáért köszönet átíratot határozott hozzá intézni.

— **Rendőrségünk figyelmébe.** Nap nap után előfordul, hogy iskolás gyermekeket részeg, sebesen hajtó szekerek elgázolnak. Kíváncs voltna, hogy rendőrségünk több figyelemmel legyen különösen a főgimnázium felő vívő szűk utcára, mert ezen a keskeny uton a rohanó szekerek elől a tanulók kitérni se tudnak. Jelző táblákkal kellene figyelmeztetni a közönséget a lassu hajtásra s az engedetleneket szigorúan büntetni, mert ezek az ázsiai állapotok valóban türhetetlenek. (Egy szülő.)

— **Egy új kiadvány.** Ha van árucikk, melynél hiányát érezte eddig a vidéki intelligens vevőközönség egy szakszerű felvilágosítást nyújtó lelkiismeretes utmutatónak, úgy bizonyára az arany- és ezüstékszer az. A fővárosi Wirth János és Fia cég egy vaskos kötetben adja közre új mintáit, oly áttekinthető összeállítással, hogy tiszta képét nyerjük az ezen cégnél alapulvól elfogadott korrektt üzleti szokásoknak. Komoly érdeklődőknek levelezőlapon nyilvánított óhajára (IV., Ferenciek tere 9.) készséggel küldik meg.

— **Baromfitenyésztés a Székelyföldön.** A székelységnek egyik legszámottevőbb kereseti forrása lenne a baromfitenyésztés, ha okszerű gazdálkodással tenyészténék gazdasszonyaink a szárnyasokat. Az utóbbi időben nagy lendületet vett különösen a plimuth-tyukok szaporítása, s bár tagadhatatlan, hogy a reá fordított fáradság igen is kifizeti magát, a felnevelése igen nehéz. Ezért akar a székelyföldi kirendeltség olyan fajbaromfihoz jutni, a melyek már az itteni klímát megszokták, s a viszonyok szerint átalakultak. A székelyföldi miniszteri kirendeltség első sorban székely tenyésztőktől vesz rendes áron itteni tenyésztésre alkalmas baromfiakat (Plymuthrocks, orpington tyuk emdeni lud, pekkingi kacsa) és ezeket baromfitenyésztésre alkalmas községekben kisgazdáknak eserebbe adja közönséges baromfiért. Egy gazda egyféle baromfiból egy törzset (1 kakas és 1—2 tojó) kaphat. Gazdakörök, szövetkezetek előnyben részesülnek. Minden ezen ügyben megkeresés Benkő Pál gazdasági tanár, miniszteri kirendeltségi megbízotthoz Sepsiszentgyörgyre küldendő. Ajánljuk a székely gazdák figyeimébe ezt a jóra való mozgalmat, melylyel egy eddig elhanyagolt kereseti forrást lehetne föllendíteni.

— **Az első leánykihazasítási egyletnek** mai számunkban levő nyíltéri közleményére felhívjuk olvasóink figyelmét azzal, hogy véleményét függoszsze fel, míg a támadások ellen indított sajtóüzletben a független bíróság nem hoz ítéletet.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az áll. el. iskola szegény tanulóinak ebéddel való ellátása céljából újabban adakozott Diósi Lilike 5 K. t. Ugy ezen adományért, mint Szabó Géza kartársamnak sziveségéért, hogy egy szegény tanulóknak naponként ebédet ad s Blatt Mihály urnak azon jószágáért, hogy a szegényeknek cipőt süttet, de csak a list árát kéri a munkáért semmit sem fogad el, köszönetet nyilvánítok. Kézdivásárhely, 1904. dec. 2. M. Székely János, áll. isk. igazgató.

NYILT-TÉR *)

Tájékoztató.

Az Első Leánykiházaitási Egy-
let m. sz. és annak igazgatósága
rövid idő óta céltablajaul szolgál a leg-
gyűlölködőbb és bosszuvágyó táma-
dásoknak melyek mindannyian ha-
zusiagoktól, ferdítésekől és torzítá-
soktól csak úgy hemzsegek.

Moltóságon alulinak tartjuk, hogy
ezen támadásokra reagáljunk. Csak
annyi szolgáljon tagjaink tájékoztatá-
sul, hogy az Első Leánykiházaitási

*) E rovatban közöltékért felelősséget
nem vállal a szerk.

Egylet m. sz. kebelebe semmi
olvas nem történt, ami nyugta-
lanságra okot szolgálhatna és
hogy ezen üzelmek tisztán egy rende-
zett hajszára vezendők vissza.

Üzletmenetünk zavartalan folyásá-
ról különben is látjuk, hogy érdekelt
tagjaink, valamint általában a nagy-
közönség ily minősíthetetlen táma-
dásokról a helyes ítéletet magának
megalkotni tudja.

A sajtóper, az egyedüli védelmi
eszközt, mely ily esetekben rendelke-
zésre áll, mind ezen támadások ellen
már is folyamatba tettük.

Budapest, 1904. nov. 30.

Leánykiházaitási Egylet
(151. 1-1.) Igazgatósága.

HIRDETÉSEK.

ELADÓ HÁZ!

Néhai Özv. Szőcs Ferencné-féle
ház szabad kézből

ELADÓ.

Értekezhetni levélben Szőcs József-el
Szászváros.

(150. 1-2.)

Magyar Regényírók

A legértékesebb magyar regények egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti: MIKSZÁTH KÁLMÁN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NÉVSORA	Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.				AZ ÍRÓK NÉVSORA
	Baksay Sándor	Dóczy Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	
	Beniczkyné Bujza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Tolnai Lajos
	Boöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczky Frigyes	Vadnai Károly
	Boöthy Zsolt	Gaál József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Vas Gereben
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Verseyhy Ferenc
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Werner Gyula
	Degré Alajos	Herczeg Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István	Wohl Stefanie

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros. Diszkrét ízlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A cégtől
ezennel megrendelem a

„MAGYAR REGÉNYÍRÓK“

című gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 kor.-ért;

a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévénként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módzat törölendő.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól
kezdve félévénként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A
részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél
.....fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes
vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a
részletfizetési kedvezmény megszűnik és a vételár esedékessé válik.
Az első részlet utánveendő. Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

A „MAGYAR REGÉNYÍRÓK“

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A
hatvan kötet félévénként öt kötetes sorozatokban jelenik meg.
Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben 300 kor. Törleszthető
havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt
rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés
utján. — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld
a kiadó ntézet

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Megrendeléseket a fent körülírt feltételek mellett elfogad IFJ. JANCsó MÓZES könyvkereskedő Kézdivásárhelyt.

116. 5-8

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.